

การจำแนกกริยานำที่เกิดร่วมกับกริยารอง ขึ้น และ ลง

ในบทนี้จะเป็นการจำแนกประเภทของกริยานำที่เกิดร่วมกับกริยารอง ขึ้น และ ลง โดยใช้เกณฑ์ทางความหมาย เนื่องจากการศึกษานี้มีสมมุติฐานว่า ความหมายของกริยารองที่เพิ่มให้กับกริยานำขึ้นอยู่กับความหมายของกริยานำ ดังนั้น เมื่อจำแนกกริยานำตามความหมายก็จะทราบความหมายของกริยารองได้ว่ากริยารองเพิ่มความหมายใดให้กับกริยานำ

ในการจำแนกประเภทกริยานำตามความหมาย จะจำแนกด้วยเกณฑ์ของ Chafe (1970) ในเบื้องต้น การใช้เกณฑ์ของ Chafe เนื่องจากเป็นเกณฑ์ที่สามารถนำมาใช้ในการจำแนกกริยาในภาษาไทยได้เป็นกลุ่มใหญ่ได้ดี โดย Chafe ได้จำแนกกริยาในภาษาอังกฤษตามความสัมพันธ์ทางความหมายของคำนามและคำกริยา ออกเป็นกลุ่มๆ ในการศึกษาคั้งนี้จะนำมาใช้วิเคราะห์ 3 กลุ่ม เนื่องจากมีกริยาบางประเภทที่ Chafe จำแนกแต่ไม่พบในภาษาไทย * กริยา 3 กลุ่มที่นำมาใช้แยกประเภทกริยานำได้แก่ กริยาบอกการกระทำ (Action Verbs) กริยาบอกสภาพหรือคุณสมบัติ** (Stative Verbs) และกริยาบอกกระบวนการ (Process Verbs) อย่างไรก็ตาม ด้วยการจำแนกด้วยเกณฑ์ดังกล่าว พบว่ามีกริยาบางคำสามารถเป็นได้ทั้งกริยาบอกการกระทำและกริยาบอกกระบวนการที่เราจะบอกได้ว่ากริยาใดเป็นกริยาประเภทใดนั้น จึงต้องดูที่บริบทของคำนั้นเป็นสำคัญ

จากการวิเคราะห์ในบทที่ 3 ขึ้น และ ลง เพิ่มความหมายให้กับกริยานำ 3 ประการ โดยที่ความหมายของกริยารองเหล่านั้นมีความสัมพันธ์กันในเรื่องของแนวผ่านและทิศทางในแนวตั้ง ความหมายของกริยารองเกี่ยวกับแนวผ่านและทิศทางในแนวตั้ง เช่น

99) แล้วขวิดจัด ขึ้น มา

เรือบินกำลังจะร่อน ลง คุณหมิง

* ดูรายละเอียดในบทที่ 2 หน้า 15

** ในการจำแนกประเภทกริยาในการศึกษาคั้งนี้ จะเรียก Stative Verbs ว่ากริยาบอกสภาพหรือคุณสมบัติ เนื่องจากความหมายของกริยารองเกี่ยวข้องกับคุณสมบัติ

ความหมายประการที่สองของกริยารอง ขึ้น และ ลง คือ ความหมายของการเปลี่ยนแปลงระดับของปริมาณหรือคุณสมบัติ ซึ่งก็ยังคงมีความหมายร่วมกับความหมายประการแรกคือมีความหมายของแนวผ่านและทิศทาง ดังตัวอย่างที่ 100)

- 100) จำนวนชายเพิ่ม ขึ้น
พ้ออาหารน้อย ลง
เมื่อเจ้าเติบโต ขึ้น
มีขนาดเล็ก ลง

ความหมายประการที่สามคือความหมายของการปรากฏของ ขึ้น ดังตัวอย่างที่ 101) และ ความหมายของการหมดไปของ ลง ดังตัวอย่างที่ 102)-103) ซึ่งในความหมายเหล่านี้ยังคงมีความหมายร่วมคือความหมายของแนวผ่านและทิศทาง แต่ไม่มีความชัดเจนนัก

- 101) ชั่วแม่เหล็กที่เกิด ขึ้น บนผิวดิสก์
- 102) บรรจุ ลง ภาชนะ
- 103) เมื่อได้อ่านเรื่องนั้นจบ ลง

ความหมายของกริยารองจะเป็นความหมายใด ก็ขึ้นอยู่กับความหมายของกริยานำ ว่าเป็นกริยาบอกการกระทำ กริยาบอกสภาพหรือคุณสมบัติ กริยาบอกกระบวนการ

กริยาบอกการกระทำ

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าส่วนใหญ่ของ กริยาบอกการกระทำเมื่อเกิดร่วมกับกริยารอง ขึ้น และ ลง กริยารองจะเพิ่มความหมายในเรื่องของแนวผ่านและทิศทางในแนวตั้ง ดังตัวอย่าง

- 104) อ้ายฟังพอนจึงกระโดด ขึ้น กัดนางงูเห่า
- 105) บางที่เราพุ่ง ลง มาอย่างแรง

รองจะบอกความหมายของแนวผ่านและทิศทางในแนวตั้ง

จากการวิเคราะห์พบว่า ส่วนใหญ่ของกริยาบอกการกระทำจะเป็นกริยาบอกการเคลื่อนที่ (Locomotion Verbs) โดย กริยาบอกการเคลื่อนที่หมายถึงกริยาที่บอกการเคลื่อนที่ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยการเคลื่อนที่ในที่นี้อาจเป็นการเคลื่อนที่ที่เป็นรูปธรรม หรือการเคลื่อนที่ที่เป็นนามธรรมก็ได้

การเคลื่อนที่ที่เป็นรูปธรรมหมายถึง การเคลื่อนที่ของสิ่งที้อาจจะเคลื่อนที่ได้ด้วยตนเองหรือมีผู้ทำให้เกิดการเคลื่อนที่ การเคลื่อนที่นี้สามารถรับรู้ได้โดยสิ่งเปลี่ยนสถานที่หนึ่งไปสู่อีกสถานที่หนึ่ง มีการเคลื่อนที่ของสิ่งนั้นจริง ๆ ซึ่งรับรู้ได้ด้วยประสาทสัมผัสจริง

การเคลื่อนที่ที่เป็นนามธรรมหมายถึง การเคลื่อนที่ซึ่งไม่มีการเคลื่อนที่ของวัตถุใดจริง ๆ แต่เป็นการเคลื่อนที่ของสิ่งในมโนภาพของมนุษย์เสมือนหนึ่งมีการเคลื่อนที่เกิดขึ้น

กริยาบอกการเคลื่อนที่ที่พบในข้อมูล มีความแตกต่างกันในเรื่องของลักษณะของการเคลื่อนที่ ซึ่งสามารถนำมาจำแนกย่อย ดังนี้

1. กริยาบอกการเปลี่ยนตำแหน่ง (Verbs of Displacement)

กริยาบอกการเปลี่ยนตำแหน่ง หมายถึงกริยาที่ผู้กระทำเป็นผู้เคลื่อนที่ การรับรู้การเคลื่อนที่รับรู้ได้จากการเปลี่ยนสถานที่ของผู้กระทำจากสถานที่เดิม ดังตัวอย่าง

106) เขาปีน ขึ้น ภูเขาทราย

ตัวอย่างที่ 106) ผู้กระทำคือ เขา ซึ่งเป็นผู้ที่เคลื่อนที่เอง มีการเคลื่อนที่ของผู้กระทำจากสถานที่หนึ่งสู่อีกสถานที่หนึ่ง และสามารถรับรู้ได้ว่าการเคลื่อนที่

107) มันจึงกระโดดหนี ลง น้ำไป

ตัวอย่างที่ 107) ผู้กระทำที่ทำให้เกิดการเคลื่อนที่และเป็นผู้ที่เคลื่อนที่เอง คือ มัน การเคลื่อนที่นี้รับรู้ได้ว่าการเคลื่อนที่จากการเปลี่ยนสถานที่ของ มัน

กริยาในกลุ่มนี้ จากข้อมูลได้แยกเป็น 2 กลุ่มคือ กริยาที่เกิดร่วมกับกริยารอง ขึ้น และ กริยาที่เกิดร่วมกับกริยารอง ลง

กริยาที่เกิดร่วมกับกริยารอง ขึ้น ได้แก่

พอเขากระโดด ขึ้น จะกัด

พี่อันเล็กค่อย ๆ คลาน ขึ้น จากฐ
 ฉันจะรีบตาม ขึ้น ไปพบ
 ไม่ได้ตามเสด็จ พระสวามี ขึ้น ดอย
 กว่าชั้นหมากจะ ทยอย ขึ้น เรือนเจ้าสาวได้
 นางกาบิน ขึ้น ไปบนยอดไม้
 แล้วมันก็ บินกลับ ขึ้น ไปเกาะบนต้นไม้
 ว่าแล้วนกเค้าแมวกี่ บินลี้ภัย ขึ้น ไปยัง
 เขาปิ่น ขึ้น ภูเขาทราย
 ต้นพุดพลงก็ค่อย ๆ ปีนป่าย ขึ้น มาจากฐ
 ผมสวมรองเท้า เดิน ขึ้น บนศาลา
 เราก็ปล่อยตัวให้ ลอย ขึ้น มาใหม่
 นกนั้นบินโฉบคาบเอาผีเสื้อ ลี้ภัย ขึ้น ไป
 ฉันก็ วิ่ง ขึ้น มาเดินข้างหน้าคุณแม่
 บางตัวก็ ว่าย ขึ้น มาหายใจข้างบน
 เถาของมันอาจ เลื้อย ขึ้น พันต้นไม้
 ปลาหมอบ แยกเหงือก ขึ้น มาบนถนน
 มันโดด ขึ้น บนคอพ่อฉัน
 มันคาบแล้วก็ ไผ่บิน ขึ้น มา
 แล้วแม่บ้างก็รีบ ใต้ ต้นไม้ ขึ้น ไปโดยเร็ว
 เขาก็ ใต้หนี ขึ้น ไปบนต้นไม้อย่างรวดเร็ว

กริยานานาที่เกิดร่วมกับกริยารอง ลง ได้แก่

ว่าแล้วเขาก็ กระโดด ลง มาเกาะบนกิ่งไม้แห้ง
 มันจึง กระโดดหนี ลง ไปในน้ำ
 เราก็กระโดดจุ่มหาย ลง ไปในน้ำ
 พอเรือเทียบท่าก็ กรูกัน ลง เรือ
 แล้วกลับ ดำ(น้ำ) ลง ไปใหม่

แล้วกลับดำหาย ลง ไปใหม่
 กระทิงใหญ่ตัวหนึ่งก้าว ลง มาจะตีมน้ำ
 เรบบางทีก็ จม ลง ไป
 เราจมมิด ลง ไปใต้ผิวน้ำ
 และ จมหาย ลง ไปในแนวป่า
 นำเมล็ดมาหว่านหรือดำ ลง ในนา
 ก่อนที่จะดำกลับ ลง ไปใหม่
 แมลงดับเต่าดำน้ำหาย ลง ไปในความมืด
 มันไม่ตาม ลง ไปกินเธอ
 ฉันเห็นมันถลาวูบ ลง มาจากยอดไม้
 ฟีนกบิน ลง มาทำไม
 พวกตัวเมียหางสั้นก็บินตาม ลง มา
 ลักครู่ฉันก็เห็นค้างคาวบินวูบวาบ ลง มา
 นางนกขุนทองก็บินโฉบ ลง มา
 พวกมันกำลัง บินโฉบลง ลง ไป
 บางที่เราก็พุ่ง ลง มาอย่างแรง
 ไม่เห็นมีนกอะไรร้อน ลง มาเลย
 เราก็อายุ ลง ไปได้น้ำไม่ได้
 อ้ายตัวเมียมันหนี ลง รูไป
 พอแมลงไต่ต้นหญ้าลึกลับหาย ลง ไปได้น้ำ
 ขณะที่ทารกเคลื่อน ลง ต่ำ
 ทำให้ทารกเคลื่อนที่ ลง ไป
 ฉันเดิน ลง ไปที่ริมหนอง
 ก็โจน ลง กลางชานร้านดอกไม้
 เสร็จแล้วมันก็ได้ ลง มาทางปลายกิ่ง
 เจ้ากิ่งก้านน้อยก็ได้หลบ ลง ไป

2. กริยาบอกการเคลื่อนย้ายสิ่งอื่น (Verbs of Transfer)

กริยาบอกการเคลื่อนย้ายสิ่งอื่นหมายถึงกริยาที่มีการเคลื่อนที่สิ่งที่ไม่ได้เคลื่อนที่เอง แต่เกิดจากแรงกระทำอื่น เช่น

108) เขาใช้วงรวบทิ้งเด็ดใบหญ้า ขึ้น ใส่ปาก

จากตัวอย่าง จะเห็นว่า กริยา *ทิ้งเด็ด* เป็นกริยาที่บอกการเคลื่อนย้ายสิ่งอื่นคือ *ใบหญ้า* ที่เกิดโดยแรงกระทำจากประธาน *เขา*

109) คุณพยายามที่จะแปะภาพกราฟฟิก ลง ไปในงาน

จากตัวอย่าง จะเห็นว่า กริยา *แปะ* เป็นกริยาบอกการเคลื่อนที่ของ *ภาพกราฟฟิก* ซึ่งเกิดจากแรงกระทำจากประธาน *คุณ*

จากข้อมูล กริยาในกลุ่มนี้ จัดแยกเป็น 2 กลุ่มได้แก่ กลุ่มที่เกิดร่วมกับกริยารอง *ขึ้น* และ กริยาที่เกิดร่วมกับกริยารอง *ลง* โดยพบว่ากริยานำที่เกิดร่วมกับกริยารอง *ขึ้น* ได้แก่

เพื่อ *กดปุ่มลูกศร* *ขึ้น* *ลง*

แล้ว *ชีวิตงัด* *ขึ้น* *มา*

มัน *ซุด* *ขึ้น* *มา* *ทิ้ง* *เป็น* *กอง* *ๆ*

ถ้าเห็น *ลูกจมน้ำ* *แม็ก* *จะ* *คาบ* *ขึ้น* *มา*

เราก็ *คู้ยดิน* *ขึ้น* *มา* *ปิด* *ปาก* *กู*

เมื่อ *ใด* *ก็* *จับ* *อาวุธ* *ขึ้น* *ต่อ* *สู้* *ได้* *ทัน* *ท่วง* *ที่*

มัน *ใช้* *วง* *ดูด* *น้ำ* *ขึ้น* *มา* *จาก* *หนอง*

เขา *ใช้* *วง* *รวบ* *ทิ้ง* *เด็ด* *ใบ* *หญ้า* *ขึ้น* *ใส่* *ปาก*

และ *ควร* *พัน* *จาก* *ข้าง* *ล่าง* *ขึ้น* *ข้าง* *บน*

เรา *ยก* *หู* *โทรศัพท์* *ขึ้น* *มา*

แล้ว *ลอก* *เปลือก* *ขึ้น* *หรือ* *ลง*

ฉัน *จึง* *ไม่* *จำ* *เป็น* *ต้อง* *สำรวจ* *ขึ้น* *มา* *เดี๋ยว* *นี้*

มัน *กำลัง* *เอา* *มือ* *หยิบ* *ไข่* *ขึ้น* *ใส่* *ปาก*

คือ *การ* *ที่* *เลื่อน* *ค่า* *ที่สูง* *กว่า* *ขึ้น* *ไป*

ให้ เอาควันไฟ ขึ้น ไปรมไล่เรา
เอาขาน้ำ โภยคั้ยมูล ขึ้น มา
เมื่อโยก ขึ้น ข้างบนหมายถึง...

กริยานำที่เกิดร่วมกับกริยารอง ลง ได้แก่

กดกึ่งพันรู่ดี ลง บนแปล
ทำให้เข็มแต่ละเข็มกระแทก ลง บนกระดาด
ถ้าหากฉัน กลืนท่อนหาง ลง ไปก่อน
ก่อนที่จะปลุกต้นไม้ ลง แปลง
นางนาคก็ คายพิษ ลง ไป
ก็จัดอาหารจากปิ่นโต ลง จาน
ก็จะจุ่มโคนกึ่ง ลง ในสารละลาย
ใบไม้ยอดอ่อนที่ข้าง ดึงหัก ลง มา
จะดูดข้อความ ลง สู่...
จึงตัดกึ่ง ลง ขำในภาชนะ
ต้นไม้ก็ถูกตัดโค่น ลง มา
ไม่ถ่ายอุจจาระหรือปัสสาวะ ลง ในแหล่งน้ำ
แล้วก็ปลิดลูกไม้ทิ้ง ลง มา
ประกบแผ่นตา ลง บนแปลของต้นตอ
เรายังได้ปลิดลูกไม้ ลง มาจากต้นไม้
จะปล่อยม้าโทรจัน ลง ในโปรแกรมอื่นๆ
นำส่วนที่ต้องการ ปัก ลง ฝังตฤปักชำที่สะอาด
ซีเปลี่ยผลึกสุดสาคร ลง เหว
ทำหลุมหลบภัยฝัง ลง ไปในดิน
จึงจะทำการย้าย ลง ปลุกในแปลง
ระบายมูลไก่และความเปียกชื้น ลง ใต้ถุน
เมื่อรินเหล้า ลง ถ้วย

ผยองและ ลอกเปลือก ลง มา
 ค่อยๆ วางต้นพันธุ์ ลง กลางหลุม
 สอด แผ่นตา ลง บนแผลรูปตัววี
 สอดใส่ ลง ไปในกระเพาะอาหาร
 หยอด ลง ในน้ำกิน
 หยอดเมล็ด ลง ไป
 หว่านทรัพย์ที่เพิ่มพูน ลง ไว้
 เองวงของมันไปหัก กิ่งไม้
 เก็บข้าวของ ลง กระเป๋า
 ไซ้ขางวดหลังที่เต็ม ลง ไป
 เทน้ำยาที่ขายมาพร้อมกับแผ่น ลง ไป
 มีลักษณะเป็นแผงวงจรเสียบ ลง ไป
 เอาก้อนมูลนี้ ลง ไป
 ถ้าจะให้ได้ผลเร็วก็ต้องใช้แนวทางแก้ ลง ไป
 คุณพยายามที่จะปะภาพกราฟฟิก ลง ไปในงาน
 เมื่อเจ้าแอบไซ้ ลง ไปในรัง
 เมื่อโยก ลง ข้างล่าง
 ใส่ปุ๋ยคอก ลง ไป
 ท่านก็ต้องเอาหัวชนให้ต้นไม้ นั้น เอน ลง

3. กริยาบอกการเปลี่ยนท่าทาง (Verbs of Orientation)

กริยาบอกการเปลี่ยนท่าทางในการศึกษาคำนี้หมายถึงกริยาที่บอกถึงเกิดการเคลื่อนที่ ส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยการเคลื่อนที่ที่เกิดนี้อาจเกิดจากผู้กระทำเป็นผู้ทำให้เกิดการเคลื่อนที่ หรืออาจเกิดจากมีผู้อื่นกระทำให้เกิดการเคลื่อนที่ก็ได้ กริยาในกลุ่มนี้มีความแตกต่างจากกริยาในกลุ่มกริยาบอกการเคลื่อนย้ายคือ กริยาในกลุ่มนี้การเคลื่อนที่ไม่ได้ทำให้เกิดการเคลื่อนที่ออกจากตำแหน่งของผู้กระทำ หรือสิ่งที่รับการกระทำ

ในกรณีที่เป็นสิ่งที่มีการเคลื่อนที่เป็นสิ่งที่มีชีวิต เรารับรู้ว่าการเปลี่ยนท่าทางของสิ่ง
นั้นจากท่าทางของสิ่งนั้นนั่นเอง ดังตัวอย่างที่ 110)-111)

110) มันทึ่ชวงวงของมัน ขึ้น ไปไว้ตรงหน้าผาก

111) ฉันทึ่เอนตัว ลง นอนข้างแม่

จากตัวอย่างที่ 110) งวงเป็นอวัยวะส่วนหนึ่งของร่างกาย มีการเคลื่อนที่โดย มัน ในตัว
อย่างที 111) มีการเคลื่อนที่ของร่างกายคือ ตัว มีการเคลื่อนออกจากกระนาบเดิมแต่ไม่มีการเคลื่อน
ออกจากตำแหน่งเดิมของผู้กระทำ คือ ฉันทึ่

ในกรณีที่เป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต การรับรู้การเปลี่ยนทิศจะรับรู้ได้จากการเปลี่ยนมุมของวัตถุ
ดังตัวอย่างที่ 112)

112) ตั้งทางด้านป้าน ขึ้น

จากข้อมูล พบว่า กริยาในกลุ่มนี้ที่เกิดร่วมกับกริยารอง ขึ้น ได้แก่

และกระดก ขึ้น ไปบนหลังมากเท่านั้น

เรากั้ต้องไผล่ ขึ้น มหาหยาใจ

มื่อท้งสองกั้งอ ขึ้น

ฉันทึ่ลอง ลูก ขึ้น ยันดู

ทู่ท้งสองข้างต้งชัน ขึ้น

แม่แมลงนาถอนปากของมัน ขึ้น มาจาก....

แม่แมลงดานาหยุดพัก ส้งท้อที่กั้น ขึ้น ไป

มันปิด ขึ้น มาด้วยหนั้งตาล่าง

เขาผกยกหัว ขึ้น มาดูเรา

ลุงควายกั้ผกหัว ขึ้น มาดูเรา

แล้วกั้ผลุดลุก ขึ้น มาวิ่งตามมา

เต่าจึ้งไม่หยาใจโดยการผายหน้าออก ขึ้น ๆลง ๆ

จะดึ่เห็นเทพเจ้าผุด ขึ้น จากทะเล

แล้วกั้พยักหน้า ขึ้น ลงเล็กน้อย

เท้าของท่านก็ต้อง ยก ขึ้น แล้วกระหึบลง
 เขายืนตั้งตัวตรง ขึ้น ให้สูง
 เขาพูดแล้วก็ยึดตัว ขึ้น กระพือปีก
 ฉันค่อย ๆ มีแรงยืน ขึ้น
 มันจะหยุดแล้วยืนสองขาทรงตัว ขึ้น ก่อน
 เจ้าเหยี่ยวตะแคงหน้าเงยดู ขึ้น ไปบนท้องฟ้า
 ฉันเสย ขึ้น ไปดูบนท้องฟ้า
 ฉันแหงนหน้า ขึ้น ไปจึงจะเห็น
 ฉันเห็นตัวอะไรโผล่แว็บ ขึ้น มา
 เจ้าเห็นตัวดำเล็ก ๆ โผล่ลู่บ ขึ้น มาตรงผิวน้ำ
 ฉันลองเหยียด (อวัยวะ : เท้า ขา) ขึ้น

กริยากลุ่มนี้ที่เกิดร่วมกับกริยารอง ลง ได้แก่

ฉันเอามือตะขอของฉันเกี่ยวจิก ลง ไปในเนื้อ
 ฉันใช้ปากของฉัน ทิ่ม ลง ไปในเนื้อของมัน
 มันก็เอาปากของมัน ทิ่มจม ลง ไป
 ตาของฉันค่อยจะปิด ลง ไร่ไป
 เท้าหน้ายกขึ้นแล้วกระหึบ ลง ไป
 คุณแม่ก้ม ลง ดม ๆ บนพื้นหญ้า
 ถ้าหากจะเดินผ่านผู้ใหญ่ก็ค้อมตัว ลง มาหน่อย
 ฉันก็ทรุดตัว ลง นอน
 ฉันก็ทอดตัว ลง นอน
 ฉันก็นอน ลง บนหญ้าอันอ่อนนุ่ม
 หมูใหญ่ก็นอนพัก ลง ด้วยความอ่อนเพลีย
 ฉันรู้สึกง่วงจึงนอนหมอบ ลง ข้าง ๆ แม่
 คนขายหน้าตาเป็นแขกนั่ง ลง ลองชิม
 ทำหัวโผล่ขึ้นผลุบ ลง

มันทิ้งค้ำดินมุดหาย ลง ไปใต้ดินใหม่
 ก่อนที่จะย่ำตัว ลง นอน
 แล้วก็สดตัว ลง มายืน
 แล้วก็สดหัว ลง มาต่ำดังเดิม
 ม้าขาวของนายพลก็ล้ม ลง
 ฉันทใจไม่ได้ไม่เท่าไรก็หกคะเมนล้มกลิ้ง ลง
 ดูสิคราวนี้ล้มแน่ยิ่ง ลง ไปเลย
 ฉันทเห็นกระตังใหญ่ล้มฮวบ ลง
 ตัวของฉันทถูกยิงล้มดิ้น ลง อยู่กับที่
 เราถูกลอบยิงล้มตาย ลง ไปที่ละตัวสองตัว
 ทารกเคลื่อนที่โดยหันศีรษะ ลง สู่ช่องคลอด
 แล้วก็หุบแพนหาง ลง
 แล้วก็ห้อยหัว ลง มามองฉันท
 มันเหยียบ ลง อย่างสะดวก
 ฉันทก็ เอนตัว ลง นอนข้างแม่
 แล้วย่อเข้าเอียงตัว ลง นอน

นอกจากกริยาบอกการกระทำที่เป็นกริยาบอกการเคลื่อนที่แล้วดังที่ได้กล่าวข้างต้นแล้ว พบว่ามีกริยาบอกการกระทำบางกลุ่มไม่เป็นกริยาบอกการเคลื่อนที่ แต่กริยาเหล่านี้ได้แก่กริยาบอก การมอง และกริยาบอกการสื่อสาร ซึ่งเมื่อเกิดร่วมกับกริยารอง พบว่ากริยารองเพิ่มความหมาย ต่อไป นี้

4 กริยาบอกการมอง (Verbs of Vision) ดังตัวอย่าง

113) ฉันทมองตาม ขึ้น ไปข้างบน

จากตัวอย่าง 113) กริยาบอกการมอง มองตาม เกิดร่วมกับกริยารองและกริยารองเพิ่มความหมายเกี่ยวกับแนวผ่านและทิศทางในแนวตั้ง จะเห็นว่าสิ่งที่เคลื่อนที่ไม่ใช่สิ่งที่เป็นรูปธรรม แต่เป็นสิ่งที่ไม่มีรูปชัดเจน ซึ่งในที่นี้ คือ สายตา

กริยาในกลุ่มนี้ จากข้อมูล พบว่าเกิดร่วมกับกริยารอง ขึ้น เพียง 3 คำ ได้แก่
ฉันมองตาม ขึ้น ไป
มอง ขึ้น ไปมองเห็น...
ฉันก็ เหลือบเงย ขึ้น ไปดู

5. กริยาบอกการสื่อสาร (Verbs of Communication) ดังตัวอย่าง

114) เขาร้องต่ำ ลง มาว่า...

จากตัวอย่าง 114) กริยานำ ร้องต่ำ เป็นกริยาบอกการสื่อสาร กริยาในกลุ่มนี้พบว่าเมื่อเกิดร่วมกับกริยารอง พบว่ากริยารองเพิ่มความหมายเป็น 2 นัย คือ กริยารองเพิ่มความหมายของแนวผ่านและทิศทางในแนวตั้ง ดังตัวอย่างที่ 114) จะเห็นว่า สิ่งที่มีการเคลื่อนที่ คือ สาร (message) ที่ผู้พูดส่งให้ผู้รับ ได้มีการเคลื่อนจากผู้ส่งมายังผู้รับ กริยาในกลุ่มนี้ที่พบว่ากริยารองเพิ่มความหมายของแนวผ่านและทิศทางในแนวตั้ง ได้แก่

เขาร้องต่ำ ลง มาว่า...

ไม่ได้เป็นเหตุให้ต้องโทรศัพท์ ลง มาซ้ำ

มัน ร้องกู่ ขึ้น ไป

ความหมายอีกนัยหนึ่งคือกริยาในกลุ่มนี้เมื่อเกิดร่วมกับกริยารอง ขึ้น กริยารองจะบอกความหมายของการปรากฏ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

115) เสียงแม่ของฉันพูด ขึ้น

จากตัวอย่างที่ 115) กริยาบอกการสื่อสาร พูด เมื่อเกิดร่วมกับกริยารอง ขึ้น กริยารองบอกความหมายของการปรากฏ กริยาในกลุ่มนี้ ได้แก่

แม่ของฉัน ถาม ขึ้น

เมื่อโทรศัพท์ถูกเรียก ขึ้น

กวีเอกสุนทรภู่ก็ทัก ขึ้น

เสียงแม่ของฉันพูด ขึ้น

มันจึงเปรย ขึ้น ว่า...

พอได้ยินเสียงแม่ข้าง ทั่วลูกของมัน ขึ้น ว่า....

แล้ว ร้องกู่ ขึ้น ด้วยเสียงอันดังและ
 พอเสียงตัวเมียแม่ลูกอ่อนร้องทัก ขึ้น
 คุณแม่ก็สอด ขึ้น
 น้ำกวางเอ๋ย ขึ้น ว่า...
 กวางตัวน้อยนี่กสนุกจึงแย่ง เล่า ขึ้น มาบ้าง

กริยาบอกสภาพหรือคุณสมบัติ

กริยาในกลุ่มนี้หมายถึงกริยานำที่เป็นกริยาบอกสภาพและคุณสมบัติตามเกณฑ์ของ Chafe (1970) กริยาในกลุ่มนี้เมื่อเกิดร่วมกับกริยารอง ขึ้น และ ลง พบว่ากริยารองจะเพิ่มความหมายเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงระดับของปริมาณหรือคุณสมบัติ กริยาบอกสภาพและคุณสมบัตินี้ ผู้วิจัยแบ่งเป็น 2 กลุ่มคือกริยาบอกปริมาณ และกริยาบอกสภาพและคุณสมบัติ เนื่องจากกริยาบอกปริมาณอาจไม่ได้บอกความหมายของคุณสมบัติ และยังสามารเป็นคำขยายของกริยาบอกสภาพและคุณสมบัตินี้ได้ด้วย ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. กริยาบอกปริมาณ

กริยาบอกปริมาณหมายถึง กริยาที่แสดงความหมายของปริมาณของสิ่งหนึ่งสิ่งใด เมื่อเกิด ร่วมกับกริยารอง ขึ้น จะมีความหมายของการเปลี่ยนแปลงปริมาณมากกว่าเดิม เมื่อเกิดร่วมกับ กริยารอง ลง จะมีความหมายของการเปลี่ยนแปลงปริมาณน้อยกว่าเดิม ดังตัวอย่าง ต่อไปนี้

116) การสูญเสียก็จะมาก ขึ้น ด้วย

117) อีกไม่นานราคาคงลด ลง มา

จากข้อมูล พบว่ากริยาในกลุ่มนี้ที่เกิดร่วมกับกริยารอง ขึ้น ได้แก่

การสูญเสียก็จะมาก ขึ้น ด้วย

ช่องทางขยายจะเพิ่ม ขึ้น อย่างรวดเร็ว

การใช้ประโยชน์นับวันจะทวี ขึ้น ตามส่วน

ขยายของฉันทยังหยุดบ่อย ขึ้น

ข้อมูลในสำนักงานก็เพิ่มมาก ขึ้น

เมื่อเรามีอายุสูง ขึ้น

ฉันทึ่สงสัยหนั้ก ซึ่่น ทุ่กที่

กรัยัาที่เกัิดร่ว่มกับกรัยัารอง ล่ง ด้ได้แก่

การเจริญ์พัันธุ์ก็่จะยัั้งล่ด ล่ง

อาการปว่ดประจ่าเด็อนก็่จะล่ดน้อย ล่ง

ฉันคอยปราบให้หนูน้อย ล่ง

ทำให้ออร์โมนเพศชายล่ดต่ำ ล่ง

จ่านวนเกิ้ล็ดเล็อดต่ำ ล่ง

2. กรัยัาบอกคุณสมบัตั

กรัยัาบอกสภาพหรือคุณสมบัตั หมายถึ่ถึงกรัยัาที่แสดงสภาพและคุณสมบัตัของลั่งหนึ่ง ลั่งใด ซึ่งเม็่ือเกัิดร่ว่มกับกรัยัารอง ซึ่่น และ ล่ง จะม็่ือความหมายของกรัยัาเปลี่ยนเปลี่งระดั้บของปรัมาณ ของคุณสมบัตัเหล่านั้ ด้งตั่วอย่งต่อไปนี้

118) ดูเหม็ือนม่มีอะไรดี ซึ่่น

จากตั่วอย่ง 118) กรัยัาบอกสภาพหรือคุณสมบัตั ดี เม็่ือเกัิดร่ว่มกับกรัยัารอง ซึ่่น พบว่าม็่ือความหมายของกรัยัาเปลี่ยนเปลี่งระดั้บของปรัมาณของคุณสมบัตั โดยม็่ือปรัมาณมากกว่าเด็ิม

119) และอาหารเย็น ล่ง

จากตั่วอย่ง 119) กรัยัาบอกสภาพหรือคุณสมบัตั เย็น เม็่ือเกัิดร่ว่มกับกรัยัารอง ล่ง จะ ม็่ือความหมายบอกกรัยัาเปลี่ยนเปลี่งของคุณสมบัตัจากสภาพหนึ่งมาสู่อัีกสภาพหนึ่ง ซึ่งเม็่ือพัิจารณาใน แ่งของปรัมาณ กล่าวด้ได้ว่าม็่ือการเปลี่ยนเปลี่งปรัมาณของคุณสมบัตัโดยม็่ือปรัมาณมากกว่าเด็ิม

จากข้อมูล พบว่า กรัยัาในลุ่มนั้ เม็่ือเกัิดร่ว่มกับกรัยัารอง ซึ่่น ด้ได้แก่

หายง่วงซึ่มเซากระปรึ้กระเปร่า ซึ่่น

สามารถปรึบแต่งภาษาให้กระซั้บ ซึ่่น

นอกจากควมถึ่ที่ด้รับช่ว่ กว้าง ซึ่่น

การประยุกต์ใ้ใช้งานกว้างขวาง ซึ่่น

แล้วทุกสิ่งทุกอย่างยังไม่ได้ ขึ้น
 เมื่อมันค่อย ๆ โต ขึ้น
 สีขนของเจ้าเริ่มจะคล้ำดำ ขึ้น มาแล้ว
 ฉันทิ้งสงสัยหนัก ขึ้น
 การเตรียมแปลงทำได้ง่าย ขึ้น
 ทำได้อย่างง่ายดายยิ่งขึ้น
 และเห็นชัด ขึ้น
 เพื่อให้เห็นได้ชัดเจน ขึ้น
 ทำให้ ชับซ้อน ขึ้น
 แม่กำร้องดำเสียง ดัง ขึ้น กว่าเดิม
 เสียงฟ้าผ่าดังลั่น ขึ้น
 มันจะยิงเราได้อันใด ขึ้น
 มันหา ด้ ขึ้น
 ราคาของคอมพิวเตอร์ถูก ขึ้น
 เจ้าพวกสัตว์ตัวใหญ่ยิ่งทรมาน ขึ้น
 หัวของเจ้าพองโต ขึ้น
 ประเทศที่เจริญและมั่นคง ยิ่ง ขึ้น
 ดิสก์ที่ จุ ขึ้น
 การแข่งขันที่สูง ขึ้น มาก
 มันจึงกัดเราได้ยาก ขึ้น
 โปรแกรมก็จะ ยาว ขึ้น
 ทำให้การใช้งานของอุปกรณ์ ยาวนาน ขึ้น
 ยิ่งสาย ขึ้น แผลงก็ยิ่งมากขึ้น
 พัฒนาการด้านวัตถุยิ่งเจริญ ขึ้น เท่าใด
 งานเสร็จรวดเร็ว ขึ้น
 เพื่อเพิ่มการป้องกันให้รัดกุม ขึ้น
 และมีอาการรุนแรง ขึ้น

แต่กลับจะร้อน ขึ้น
 ให้ละเอียด ขึ้น อีกสักเล็กน้อย
 มีการแสดงสีได้ละเอียดอ่อน ขึ้น ก็ยิ่ง...
 ความเป็นอยู่ก็ลำบาก ขึ้น กว่าเก่า
 จอภาพประเภทนี้จึงดูสดใสยิ่ง ขึ้น
 ทำให้ระบบการศึกษาสมบูรณ์ ขึ้น กว่าเก่า
 เป็นฐานข้อมูลที่สมบูรณ์แบบ ขึ้น
 เทคโนโลยีก็เริ่มสลับซับซ้อน ขึ้น
 เขาจะ สวยงาม ขึ้น เก๋ามากทีเดียว
 ฉันทันทีก็เห็นท้องฟ้าสว่าง ขึ้น กว่าเดิม
 ถ้าจะให้สะดวก ขึ้น
 ช่วยให้การใช้งาน สะดวกคล่องตัว ขึ้น
 ผู้เรียนเรียนรู้ได้สะดวกสบาย ขึ้น
 เพื่อให้ปากสะอาด ขึ้น
 หนังของเราหนา ขึ้น
 ในระยะต่อมาซีพีก็ค่อย ๆ เก่ง ขึ้น
 แลเห็นผู้หญิง เก่งกล้า ขึ้น
 รากเจริญเร็ว ขึ้น
 เพื่อให้ตัวของมันเติบโต ขึ้น เป็นผีเสื้อ
 ฉันเห็นหน้าตาแกย้งเศร้า ขึ้น ทุกที
 เวลาผลไม้ แก่ ขึ้น
 กะโหลกศีรษะแข็ง ขึ้น
 พอเขา แข็งแรง ขึ้น หน่อย
 ร่างกายของมันเริ่มแข็งแรงเติบโตใหญ่ ขึ้น
 อาจทำให้วิธีนี้ได้ผลแน่นอน ขึ้น
 แต่นั่นกระเด็นแปลกกว่าพวกฉัน ขึ้น ไปอีก
 อาจทำให้ราคาแพง ขึ้น อีกเท่าตัว

ทำให้หัวใจต้องทำงานหนักสูบฉีดโลหิตแรง ขึ้น
 นางรู้สึกโกรธ (มาก) ขึ้น
 แล้วลูกของของมันก็โตใหญ่ ขึ้น มาได้อย่างไร
 โปรแกรมนี้มีขนาดใหญ่ ขึ้น เรื่อย ๆ

กริยาในกลุ่มนี้เมื่อเกิดร่วมกับกริยารอง ลง ได้แก่
 ที่สามารถนำมาใช้ให้งานง่าย ลง ได้
 อัตราการแพร่กระจายอาจช้า ลง ได้เมื่อ...
 อาจจะชบเซา ลง ไปบ้าง
 คอมพิวเตอร์รุ่นใหม่ ๆ นั้นมีราคาถูก ลง
 จึงถูก ดัดทอน ลง
 นับวันมีแต่จะบางตา น้อยตัว ลง ทุกที
 แก้ไขปัญหาสังคมให้บรรเทา ลง หรือหมดไป
 แม้จะไม่บาง ลง
 ฉันทจึงพอม ลง กว่าเก่ามาก
 ได้รับการพัฒนาให้มีขนาดเล็ก ลง
 เมื่อย่อเรื่อง ลง มาได้อย่างนี้
 มีต้นไม้อื่นสดหล่น ลง มาอีกหลายขนาด
 ต่อไปจะเป็นคำอธิบายที่ละเอียด ลง ไปอีก
 ก็อาจตัดให้สั้น ลง ได้
 ความระแວดระวังที่เคยมีก็หย่อน ลง
 สัญญาณที่ส่งออกไปก็จะอ่อน ลง
 งานเบา ลง มาหน่อย
 ปิดเป้าความโกรธให้เบาบาง ลง บ้าง
 ให้มันเพลากการฆ่าสัตว์ ลง บ้าง
 วันหนึ่งอากาศเริ่มเย็น ลง
 ในขณะนี้แดดเริ่มอ่อนแสง ลง

ทำให้คุณภาพของผลไม้เริ่มเสื่อม ลง
 ปัญหาเหล่านี้สามารถแก้ไข ลง ได้
 เสียงนั้นค่อยแผ่ว ลง
 พอน้ำซักจะแห้ง ลง
 หางนกยูงเป็นไม้ที่ไทรม ลง เมื่อเวลาผ่านไป

กริยาบอกปริมาณและกริยาบอกคุณสมบัติเมื่อเกิดร่วมกับกริยารอง ขึ้น และ ลง นอกจากกริยารองจะเพิ่มความหมายของการเปลี่ยนแปลงระดับของปริมาณแล้ว พบว่ายังบอกความหมายโดยนัยเกี่ยวกับการบอกการณลักษณะอีกด้วย อย่างไรก็ตาม การตีความของการณลักษณะของกริยากลุ่มนี้ สามารถตีความได้ 2 นัย คือ การณลักษณะสมบูรณ์ หรือการณลักษณะไม่สมบูรณ์ ก็ได้*

กริยาบอกกระบวนการ

กริยาที่วิเคราะห์ด้วยเกณฑ์ของ Chafe(1970) อีกประการหนึ่งคือกริยาบอกกระบวนการ โดยกริยาบอกกระบวนการหมายถึงกริยาที่จะบอกการเปลี่ยนแปลงสภาพของสิ่งหนึ่งสิ่งใดจากสภาพหนึ่งมาสู่อีกสภาพหนึ่ง จากการวิเคราะห์พบว่ากริยาบอกกระบวนการเป็นกริยาที่เกิดร่วมกับกริยารอง ขึ้น และ ลง และกริยารองจะเพิ่มความหมายที่หลากหลาย แต่เมื่อจำแนกประเภทกริยาตามความหมายที่ให้ละเอียดลงไป ก็สามารถจัดกลุ่มกริยาได้ ว่ากริยาใดเกิดร่วมกับกริยารองแล้ว กริยารองจะเพิ่มความหมายใด ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. กริยาก่อเกิด (Verbs of Creation)

กริยาก่อเกิด หมายถึง กริยาบอกความหมายของการกระทำที่ทำให้เกิดสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
 เช่น

120) ได้มีการจัดตั้งโครงการหลวง ขึ้น
 รหัสข้อมูลที่สร้าง ขึ้น นี้

*รายละเอียดอยู่ในเรื่องความหมายโดยนัย หน้า 48-49

เรื่องผิดพลาดเกิด ขึ้น ได้ง่าย

กริยาก่อเกิดจะเกิดร่วมกับกริยารอง ขึ้น เท่านั้น และกริยารองจะเพิ่มความหมายของการปรากฏ จากข้อมูลพบว่ามีกริยาก่อเกิด ดังนี้

อะไรที่คน สร้าง ขึ้น
 ตาจะเกิด ขึ้น ที่โคนของตน
 ตามที่ผู้ออกแบบได้กำหนด ขึ้น
 ได้มีการก่อตั้ง ขึ้น
 โปรแกรมที่พัฒนา ขึ้น บนเครื่อง
 การอัปเดตที่มี ขึ้น บ่อยครั้ง
 การจัด ขึ้น เรียงอย่างไรจึงจะเหมาะสม
 โครงการที่จัดตั้ง ขึ้น โดยรัฐบาล
 โปรแกรมที่จัดทำ ขึ้น
 บนพื้นที่ที่คอมพิวเตอร์จำลอง ขึ้น
 เพื่อดำเนินจัดสร้าง ขึ้น แจกจ่าย
 ธนาคารที่ ตั้ง ขึ้น เพื่อคิดดอกเบี้ยต่ำ
 ซอมสกีได้ตีพิมพ์ หนังสือ ขึ้น มา
 โปรแกรมที่ถูกเขียน ขึ้น มา
 เป็นการขยายที่มนุษย์ทำ ขึ้น ทั้งสิ้น
 หรือสิ่งที่ประกอบ ขึ้น จากแร่ธาตุ
 ใช้เครื่องอุปกรณ์ที่ประดิษฐ์ ขึ้น มา
 ตัวอักษรก็จะปรากฏ ขึ้น มา
 มีหลายบริษัทผลิต ขึ้น มา
 ที่กรมปศุสัตว์ผสม ขึ้น
 ตามที่ได้มีผู้รวบรวม ขึ้น
 เรื่องการประกันสังคมริเริ่ม ขึ้น ในทวีปยุโรป

ผมจะสมมุติ ซึ่พียู ขึ้น มา
 เป็นสารเคมีที่นักเคมีสังเคราะห์ ขึ้น
 จำเป็นที่รัฐต้องออก กฎหมาย ขึ้น มา
 เพราะมีสื่อใหม่ อุบัติ ขึ้น มา
 ส่งข้อความที่ เตรียม ขึ้น ก่อน
 และเปิดเครื่อง ขึ้น มาใหม่
 หนังสือจึงเป็นหนังสือ ขึ้น มาได้
 เสียงดนตรีเริ่ม ขึ้น
 เสียงดนตรีเริ่มบรรเลง ขึ้น อีกครั้งหนึ่ง
 เราจึงเสนอวิธีป้องกัน ขึ้น มาอีกวิธีหนึ่ง
 แสดงผล ขึ้น มาที่หน้าจอ
 ในการสร้างสรรค์แนวทางขั้นต้น ขึ้น มาก่อน

2. กริยาบอกความนึกคิด (Verbs of Thought)

กริยาบอกความนึกคิด หมายถึงกริยาที่บอกความหมายเกี่ยวกับการนึก หรือความคิด
 เช่น

121) นึก ขึ้น มาได้ทันทีว่า...

กริยาบอกความนึกคิดเป็นกริยาบอกกระบวนการอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งจะเกิดร่วมกับกริยารอง
 ขึ้น เท่านั้น โดยกริยารองจะเพิ่มความหมายเกี่ยวกับการปรากฏและความหมายของการณ์ลักษณะ
 สมบูรณ์ กริยาในกลุ่มนี้ ได้แก่

เลือกใช้แต่แนวทางที่ตนเอง คิด ขึ้น
 แต่ จุกคิด ขึ้น มาได้ว่า....
 ดำจนวนางนุก นึก ขึ้น มาได้ว่า...
 วันนี้เขียนเรื่องเลขนี้กสงสัย ขึ้น มาอีก

3. กริยาบอกความรู้สึกตัว (Verbs of Consciousness)

กริยาบอกความรู้สึกตัวหมายถึงกริยาที่บอกความหมายเกี่ยวกับความรู้สึกตัวของสิ่งมีชีวิต

เช่น

122) แม่ของฉันไม่มีวันที่จะฟื้น ขึ้น มาได้อีก

กริยาในกลุ่มนี้ จะเกิดร่วมกับกริยารอง ขึ้น โดยกริยารองจะบอกความหมายของการปรากฏ และความหมายของการณ์ลักษณะสมบูรณ์ กริยาในกลุ่มนี้ ได้แก่

พอดีน ขึ้น มากี่หายโกรธ

จะทำให้ต้นน้ำลำธาร ฟื้นตัว ขึ้น

แม่ของฉันจะไม่มีวันฟื้น ขึ้น มาอีก

ฉันรู้สึกตัวตื่น ขึ้น

แต่ฉันต้องตกใจ ขึ้น เพราะ

แต่ก็ต้องตกใจตื่น ขึ้น

กริยาบอกกระบวนการที่กล่าวมาแล้วเป็นกริยาบอกกระบวนการที่เกิดร่วมกับกริยารอง ขึ้น และกริยารอง ขึ้น เพิ่มความหมายของการปรากฏและความหมายของการณ์ลักษณะสมบูรณ์ แต่จากข้อมูล พบว่ามีกริยาบอกกระบวนการที่เกิดร่วมกับกริยารอง ขึ้น แต่กริยารอง ขึ้น ไม่ได้เพิ่มความหมายของการปรากฏและความหมายของการณ์ลักษณะสมบูรณ์ แต่กริยารองจะบอกความหมายของการเปลี่ยนแปลงระดับปริมาณของคุณสมบัติและบอกความหมายของการณ์ลักษณะที่กำกวมกริยาในกลุ่มนี้ได้แก่

หนังสือเล่มนี้ทำให้ผมกระจำง ขึ้น มาก

บางอย่างกำเริบ ขึ้น

การติดต่อสื่อสารก็ได้ ก้าวหน้า ขึ้น เป็นลำดับ

ชนมครกชยับรรดา ขึ้น ไปอีก

มีแนวโน้มที่ทันสมัยยิ่ง ขึ้น

อาการก็ทุเลา ขึ้น ชั่วคราว
 ก็ได้รับการปรับปรุง ขึ้น จากเดิม
 ถ้าโครงสร้างประโยคนั้น *ยุ่งยาก* ขึ้น
 และมีอาการรุนแรง ขึ้น
 เรื่องนี้เพิ่งจะกลับมารุ่งเรือง ขึ้น อีกครั้งหนึ่ง
 เรื่องนี้จะช่วยให้ผู้ใช้สบายใจ ขึ้น มาก
 บางครั้งจะมีถุงไข่ เจริญเติบโต ขึ้น มา

นอกเหนือจากกริยาบอกกระบวนการจะเกิดร่วมกับกริยารอง ขึ้น โดยกริยารอง ขึ้น เพิ่ม
 ความหมายตามที่ได้กล่าวมา จากการวิเคราะห์พบว่ากริยาบอกกระบวนการเมื่อเกิดร่วมกับกริยารอง
 ลง กริยารอง ลง จะเพิ่มความหมายของการหายไปและความหมายของการณั้ลักษณะสมบูรณ์ ซึ่งแบ่ง
 ได้เป็น 2 กลุ่มย่อย คือ

1. กริยาบอกการทำลาย (Verbs of Destruction)

กริยาบอกการทำลายซึ่งหมายถึงกริยาที่บอกความหมายเกี่ยวกับการทำลาย หรือการ
 ทำให้สิ้นสุด เช่น

123) ชีวิตของลุงคงสิ้นสุด ลง เพียงแค่นี้

กริยาบอกการทำลายเมื่อเกิดร่วมกับกริยารอง ลง กริยารอง ลงจะบอกความหมายเกี่ยว
 กับการหายไปอย่างถาวรและความหมายของการณั้ลักษณะสมบูรณ์ กริยาในกลุ่มนี้ ได้แก่

จะรู้เมื่อได้อ่านเรื่องนั้นจบ ลง

ทุกอย่างก็ยุติ ลง

พื้นที่ดังกล่าวก็จะว่าง ลง ไป

โปรแกรมการขัดจังหวะได้ สิ้นสุด ลง แล้ว

ทุกอย่างก็หยุด ลง

ยายของฉันทักพาฝูงหยุดนิ่ง ลง อีกครั้งหนึ่ง

ทำให้การเจริญเติบโตก็หยุดชะงัก ลง

คงจะต้องหยุดทำงาน ลง
 พอตื่นขึ้นมาก็ หายโกรธ ลง ไปได้
 ทำให้ทุกอย่างเสียบ ลง
 เพื่อกำจัด ลง ไป
 พระอาทิตย์ดวงโตลาลับ ลง ไป
 ทำลายคุณภาพ ลง อย่างรวดเร็ว
 แต่เหตุใดเล่าจึงจะมีผู้พิฆาตระบบนี้ ลง ได้

2. กริยาบอกการบันทึก (Verbs of Record)

กริยาบอกการบันทึก หมายถึงกริยาที่มีความหมายเกี่ยวกับการเก็บ การบันทึก เช่น
 124) เมื่อติดตั้งโปรแกรม ลง ไปในระบบ

กริยาบอกการบันทึกนี้ เมื่อเกิดร่วมกับกริยารอง ลง กริยารองจะบอกความหมายของการ
 หายไปชั่วคราวคือการเก็บ และความหมายของการณ์ลักษณะสมบูรณ์ด้วย กริยาในกลุ่มนี้ ได้แก่

เป็นแบบการกำหนดเฉพาะ ลง ไป
 เขียนข้อมูลทับ ลง ไป
 เพื่อจำลอง ลง บนระบบ
 เมื่อติดตั้งโปรแกรม ลง ไปบนระบบ
 เราจะสามารถ บรรจุปัญญามนุษย์ ลง ไป
 ค่อยบันทึกความรู้เหล่านี้ ลง เป็นโครงสร้าง
 แรงกดจากปลายปากกาที่เขียน ลง บนกระดาษ
 เพื่อป้องกันการเขียนทับ ลง ไป
 ผู้ใช้เต็ม ลง ไปในช่องว่าง
 โดยเพิ่มประจำเดือนของเดือนใหม่ ลง ไปทุกเดือน
 แล้วก็แบ็คอัฟ ลง แผ่นฟลอปปีดิสค์
 ใส์หลักการ ลง ไป
 และไหลดโค้ดของมัน ลง หน่วยความจำ

และกำหนดคำสั่ง ลง ไป
 ต้องจดบันทึก ลง log file
 ทางที่ดีเก็บ ลง สแตกเอาไว้ก่อน
 ถ้าอยากให้พิมพ์ ลง บนกระดาษ
 และโปรแกรมข้อมูล ลง ไปใน...

นอกเหนือจากกริยาบอกระบวนการจะเกิดร่วมกับกริยารอง ลง โดยกริยารอง ลง เพิ่ม
 ความหมายของการหายไปและการณ์ลักษณะสมบูรณ์แล้ว ยังพบอีกว่ามีกริยาบอกระบวนการอีกกลุ่ม
 หนึ่งที่เกิดร่วมกับกริยารอง ขึ้น และ ลง และกริยารองบอกความหมายของแนวผ่านและทิศทางใน
 แนวตั้ง เช่น

125) ฝนที่ตก ลง บนพื้นที่

126) ฉันเห็นแสงสว่างส่อง ขึ้น ไปเบื้องบน

กริยากลุ่มนี้ที่เกิดร่วมกับกริยารอง ขึ้น ได้แก่
 มันจะทำให้ต้นไม้ใหญ่ออก ขึ้น ยาก
 ฉันเห็นแสงสว่างส่องสูงเป็นลำ ขึ้น ไป

กริยาในกลุ่มนี้ที่เกิดร่วมกับกริยารอง ลง ได้แก่

ตะวันคล้อยต่ำ ลง ไปมากแล้ว

ฝนก็ตก ลง มา

ตะวันค่อยๆต่ำ ลง

ฉันเห็นแสงนั้นทอดต่ำ ลง มา

เพื่อมิให้หน้าดินพังทลาย ลง มา

ดินที่ร่วงหล่น ลง มา

บางที่ก็มีกรวดทรายหล่น ลง มา

แสงแดดเบื้องบนก็ส่อง ลง มา

จะไหลจากยอดเขา ลง สู่หุบเขาด้านล่าง

มันค่อย ๆ เอลิ้นเลียเลือดที่ไหลซึม ลง มา
มันเห็นน้ำไหลริน ๆ ลง มา
ช่วยดูดเอาน้ำที่ไหลผ่าน ลง ไปสู่ดิน
ช่วยลดความรุนแรงของน้ำที่ไหลบ่า ลง จากที่สูง

ผลของการจัดประเภทกริยานำ

จะเห็นได้ว่าการจัดประเภทของกริยานำที่เกิดร่วมกับกริยารอง ขึ้น และ ลง ตามที่ได้กล่าวมานี้ ทำให้เราสามารถจะบอกความหมายของกริยารองที่เพิ่มขึ้นนั้นว่าเป็นอะไร กล่าวคือเราสามารถทำนายความหมายของ ขึ้น และ ลง คำใดคำหนึ่งได้ นอกจากนี้ ยังทำนายได้ด้วยว่ากริยานำควรที่จะเกิดร่วมกับกริยารอง ขึ้น หรือ ลง คำใดคำหนึ่ง หรือเกิดได้ทั้งสองคำ เช่น ถ้ากริยานำ เป็กริยาก่อเกิด อาทิ สร้างหรือผลิต จะสามารถทำนายได้ว่าควรที่จะเกิดร่วมกับกริยารอง ขึ้น เท่านั้นและมีความหมายบอกการปรากฏ

จากการแยกประเภทของกริยานำที่ได้กล่าวมา ด้วยแนวคิดแบบ Chafe (1970) เป็นเบื้องต้น อาจนำมาเขียนเป็นตารางที่แสดงการเกิดร่วมกันของกริยานำและกริยารอง ได้ดังต่อไปนี้

ประเภทของกริยานำ	กริยารองที่ เกิดร่วมได้	ความหมายของ กริยารอง	ความหมายโดยนัย
1. กริยาบอกการกระทำ			
1.1 กริยาบอกการเปลี่ยนตำแหน่ง	ขึ้น และ ลง	ทิศทาง	-
1.2 กริยาบอกการเคลื่อนย้ายสิ่งอื่น	ขึ้น และ ลง	ทิศทาง	-
1.3 กริยาบอกการเปลี่ยนท่าทาง	ขึ้น และ ลง	ทิศทาง	-
1.4 กริยาบอกการมอง	ขึ้น และ ลง	ทิศทาง	-
1.5 กริยาบอกการสื่อสาร	ขึ้น และ ลง	ทิศทาง	-
กริยาบอกการสื่อสาร	ขึ้น	การปรากฏ	การณัลักษณะ*
2. กริยาบอกสภาพหรือคุณสมบัติ			
2.1 กริยาบอกปริมาณ	ขึ้น และ ลง	เปลี่ยนแปลงระดับ ของปริมาณ	การณัลักษณะ*
2.2 กริยาบอกคุณสมบัติ			
- กริยาที่บอกความหมายที่ดี	ขึ้น	เปลี่ยนแปลงระดับ	การณัลักษณะ*
- กริยาที่บอกความหมายไม่ดี	ลง	ของปริมาณของ คุณสมบัติ	
3. กริยาบอกกระบวนการ			
3.1 กริยาก่อเกิด	ขึ้น	การปรากฏ	การณัลักษณะ**
3.2 กริยาบอกความนึกคิด	ขึ้น	การปรากฏ	การณัลักษณะ**
3.3 กริยาบอกความรู้สึกรู้ตัว	ขึ้น	การปรากฏ	การณัลักษณะ**
3.4 กริยาบอกการทำลาย	ลง	การหมดไป	การณัลักษณะ**
3.5 กริยาบอกการบันทึก	ลง	การเก็บ	การณัลักษณะ**
3.6 กริยาบอกกระบวนการ	ขึ้น และ ลง	ทิศทาง	-
3.7 กริยาบอกกระบวนการ	ขึ้น	เปลี่ยนแปลงปริมาณ ของคุณสมบัติ	การณัลักษณะ*

ตารางที่ 2 แสดงการเกิดร่วมกันของกริยานำและกริยารอง

การณัลักษณะ* หมายถึงความหมายของการณัลักษณะที่กำกวม

การณัลักษณะ** หมายถึงความหมายของการณัลักษณะที่สมบูรณ์

สรุป

จากการศึกษา พบว่าเมื่อจำแนกกริยานำที่เกิดร่วมกับกริยารอง ขึ้น และ ลง ด้วยเกณฑ์ทางความหมายของ Chafe (1970) จะแบ่งกลุ่มกริยานำได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่คือกริยาบอกการกระทำ กริยาบอกสภาพหรือคุณสมบัติ และกริยาบอกกระบวนการ

ส่วนใหญ่ของกริยาบอกการกระทำที่เกิดร่วมกับกริยารอง ขึ้น และ ลง เป็นกริยาบอกการเคลื่อนที่โดยกริยารองจะเพิ่มความหมายทั้งแนวผ่านและทิศทางในแนวตั้งให้กับกริยาบอกการเคลื่อนที่นั้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความหมายของการเคลื่อนที่เป็นความหมายที่กำหนดความหมายของกริยารองที่เกี่ยวข้องกับแนวผ่านและทิศทาง กล่าวคือเมื่อใดที่กริยานำมีความหมายของการกระทำที่บอกการเคลื่อนที่เมื่อนั้นกริยารองจะบอกความหมายทั้งแนวผ่านและทิศทาง อย่างไรก็ตาม มีกริยาบอกการกระทำที่ไม่ใช่กริยาบอกการเคลื่อนที่คือ กลุ่มของกริยาบอกการสื่อสาร และกริยาบอกการมอง กล่าวคือกริยา 2 ประเภทนี้เมื่อเกิดร่วมกับกริยารอง ขึ้น และ ลง จะทำให้กริยารองนั้นบอกทั้งแนวผ่านและทิศทางของสิ่งที่เคลื่อนที่ซึ่งไม่ปรากฏรูปคือ สายตา และ สาร ตามลำดับ

กริยาบอกการสื่อสาร มีลักษณะที่พิเศษอีกประการหนึ่งคือสามารถพิจารณาได้เป็น 2 นัย คือ ถ้าพิจารณาว่ามีการเคลื่อนที่ของสารจากผู้พูดไปยังผู้ฟังที่อยู่ในระดับที่แตกต่างกัน กริยารองจะบอกทั้งแนวผ่านและทิศทางในแนวตั้ง ซึ่งจากข้อมูลพบว่ากริยานำกลุ่มนี้สามารถเกิดร่วมกับกริยารองทั้งสองคำ แต่ถ้าพิจารณาในแง่ของการปรากฏของสารจากการไม่มีเป็นมีขึ้นมา พบว่ากริยากลุ่มนี้จะเกิดร่วมกับกริยารอง ขึ้น เท่านั้น โดย ขึ้น จะบอกการปรากฏ

กริยาบอกการเคลื่อนที่ สามารถจำแนกย่อยตามลักษณะของการเคลื่อนที่ได้เป็น กริยาบอกการเปลี่ยนตำแหน่ง กริยาบอกการเคลื่อนย้ายสิ่งอื่น กริยาบอกการเปลี่ยนท่าทาง

กริยากลุ่มที่สองคือกริยาบอกสภาพหรือคุณสมบัติ ความหมายของกริยาในกลุ่มนี้ จะเป็นเงื่อนไขที่จะระบุว่าความหมายของกริยารองขึ้น และ ลง ควรจะเป็นความหมายของการเปลี่ยนแปลงระดับของปริมาณหรือการเปลี่ยนแปลงปริมาณของคุณสมบัติ ซึ่งในความหมายนี้ก็ยังคงมีความหมายร่วมคือแนวผ่านและทิศทางในแนวตั้ง กริยาในกลุ่มนี้ จำแนกเป็น 2 กลุ่มย่อยคือ กริยาบอกปริมาณ ซึ่งจะบอกเฉพาะความหมายของปริมาณ และพบว่าเป็นคำขยายของกริยาบอกคุณสมบัติได้ กริยากลุ่มย่อยอีกกลุ่มหนึ่งคือกริยาบอกคุณสมบัติ ซึ่งอาจจะจำแนกเป็นกริยาที่มีความหมายดี และกริยาที่มีความ

หมายไม่ดี โดยกริยาที่มีความหมายดี จะเกิดร่วมกับ ขึ้น และ กริยาที่มีความหมายไม่ดีจะเกิดร่วมกับ ลง

กริยากลุ่มที่สามคือกริยาบอกกระบวนการ เนื่องจากพบว่ากริยาในกลุ่มนี้บางคำสามารถเป็นกริยาบอกการกระทำหรือกริยาบอกสภาพหรือคุณสมบัติได้ด้วย ทำให้กริยาในกลุ่มนี้มีความแตกต่างจากกริยากลุ่มอื่น คือไม่สามารถระบุได้ว่าการที่เป็นกริยาบอกกระบวนการเป็นเงื่อนไขของความหมายของกริยารอง จึงจำเป็นต้องจำแนกเป็น 7 กลุ่มย่อยซึ่งสามารถทำให้ตัดสินได้ว่ากริยารองจะบอกความหมายใด กลุ่มย่อยดังกล่าว ได้แก่ กริยาก่อเกิด กริยาบอกความนึกคิด กริยาบอกความรู้สึกตัว กริยาสามกลุ่มย่อยนี้ จากข้อมูลพบว่าจะเกิดร่วมกับ ขึ้น เท่านั้น โดย ขึ้น จะเพิ่มความหมายของการปรากฏ ส่วนกริยาย่อยอีกสองกลุ่มคือกริยาบอกการทำลาย และกริยาบอกการบันทึกนั้น พบว่าจะเกิดร่วมกับ ลง เท่านั้น โดย ลง จะบอกความหมายของการหายไป นอกจากนี้ กริยาบอกกระบวนการอื่น ๆ อาจจะแบ่งได้เป็นอีกสองกลุ่มย่อยคือกริยาบอกกระบวนการที่สามารถเป็นกริยาบอกการกระทำ ซึ่งพบว่าเมื่อเกิดร่วมกับ ขึ้น และ ลง กริยารองจะบอกทั้งแนวผ่านและทิศทางในแนวตั้ง ส่วนกลุ่มย่อยอีกกลุ่มหนึ่งคือกริยาบอกกระบวนการที่อาจเป็นกริยาบอกสภาพหรือคุณสมบัติก็ได้นั้นจะเกิดร่วมกับ ขึ้น เท่านั้น โดย ขึ้น บอกความหมายของการเปลี่ยนแปลงระดับของปริมาณหรือการเปลี่ยนแปลงคุณสมบัติ

ด้วยการจำแนกกริยานำด้วยเกณฑ์ของ Chafe (1970) พบว่าเกณฑ์ของ Chafe สามารถนำมาจำแนกกริยานำ และนำมาเกณฑ์ตัดสินความหมายของกริยารองได้ในระดับหนึ่ง แต่ในภาษาไทยมีกริยาหลายคำซึ่งเมื่อจำแนกด้วยเกณฑ์ของ Chafe จะอยู่ได้ในหลายกลุ่ม เช่น เป็นได้ทั้งกริยาบอกการกระทำและกริยาบอกกระบวนการ หรือเป็นได้ทั้งกริยาบอกกระบวนการและกริยาบอกสภาพหรือคุณสมบัติ

อย่างไรก็ตาม แม้ว่ากริยาเหล่านี้พบอยู่ได้ในหลาย ๆ กลุ่ม แต่ก็ยังสามารถระบุได้ว่ากริยารอง ขึ้น และ ลง จะเพิ่มความหมายใดให้กับกริยาเหล่านี้ กล่าวคือ ถ้ากริยาที่เป็นทั้งกริยาบอกการกระทำและกริยาบอกกระบวนการ กริยารอง ขึ้น และ ลง จะเพิ่มความหมายของแนวผ่านและทิศทาง แต่ถ้ากริยานำเป็นได้ทั้งกริยาบอกกระบวนการและกริยาบอกสภาพและคุณสมบัติ กริยารองจะบอกความหมายของการเปลี่ยนแปลงระดับของปริมาณและคุณสมบัติ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องจำแนกกริยานำออกเป็นกลุ่มย่อยอีกดังที่กล่าวข้างบนนี้